

Politiken går till sjöss

Förvaltningspolitik möter havspolitik

Anders Ivarsson

Westerberg

Professor Offentlig förvaltning

Förvaltningsakademin: Centrum för högre
förvaltningsutbildning och forskning vid
Södertörns högskola

Bakgrund - utgångspunkt

- Uppdrag från Miljömålsberedningen
- Uppdatera och komplettera forskningsöversikt om miljöpolitikens organisering ur ett förvaltningsperspektiv som genomfördes till Miljömyndighetsutredningen 2014

Syfte

Att sammanfatta vad förvaltningsforskningen säger angående styrning samt att sätta sig in i och genomföra en forskningsöversikt över den forskning som genomförts på området havspolitik när det gäller styrning och förvaltning.

Förvaltningspolitik – den svåra konsten att styra

- Styrkedjan – en utopisk situation som inte existerar i praktiken i politisk styrning
- Handlar om översättningsprocesser
- Styrförsök snarare än styrning
- Förändrade förutsättningar för att styra pga förändringen mot ”governance”
- Komplexitet – flernivåstyrning, multidimensionella mål, ”wicked problems”

Styrningsperspektiv

	Tydlig gräns mellan politik och förvaltning	Svårt att etablera en gräns mellan politik och förvaltning
Aktörsorientering	Styrperspektivet (mål- och resultat)	Street level-perspektivet
Strukturorientering	Makroperspektivet	Organiseringsperspektivet
	 Styroptimistiskt perspektiv	 Styrpessimistiskt perspektiv

Havspolitik (Ocean governance)

- En enormt forskningsområde, många närliggande begrepp (Blue economy, Marine spatial planning, Coastal management, sea governance...etc)
- Handlar om styrning och förvaltning av frågor kopplade till hav, vatten och kuster
- Inbegriper många aspekter: Juridiska, socioekonomiska, säkerhet, transport, ekonomiska, miljö, fiske osv

Havspolitik

- Oftast grund i internationella avtal och överenskommelser
- ↓
- Bryts ned på regional och nationell nivå
- ↓
- Resulterar i havspolitiska planer
- ↓
- Som leder till styrmedel
- ↓
- Som antas uppfylla mål och ge resultat

Vad säger forskningen om havspolitik?

- Havspolitiken är ett lapptäcke
- Den är misslyckad
- Präglas av fragmentering, ”multi”- i alla dimensioner, stuprörstänkande (trad. sektorer)
- Forskningen utgår oftast från en ekosystemansats
- Samverkan och sektoriell samordning viktigt (t.o.m avgörande)

Förvaltningspolitik möter havspolitik - slutsatser

- Ha rimliga förväntningar på vad styrning kan åstadkomma. Styrning "misslyckas" nästan alltid, och ger andra effekter än de förväntade.
- Styrning består av en mängd olika styrmedel i en styrmix, där generella, indirekta styrmedel (information, "storytelling") är lika viktiga som direkta, specifika (avgifter, nivåer etc)
- Ju mer komplex situation, desto fler "styrklapp", och sämre överensstämmelse mellan mål och praktik.
- Vid styrning av ett komplex politikområde bör därför utgångspunkten vara ett "styrpessimistiskt" organiseringsperspektiv, snarare än ett "styroptimistiskt" instrumentellt perspektiv.

Styrningsperspektiv

	Tydlig gräns mellan politik och förvaltning	Svårt att etablera en gräns mellan politik och förvaltning
Aktörsorientering	Styrperspektivet (mål- och resultat)	Street level-perspektivet
Strukturorientering	Makroperspektivet	Organiseringsperspektivet
	Havspolitik	

Förvaltningspolitik möter havspolitik, slutsatser forts

- Miljöpolitiken, och havspolitik, är områden som i hög grad präglas av *governance*. Därmed bör horisontella styrmedel vara en viktig del av styrningen på området.
- Havspolitik är ett extremt exempel på politikområde som präglas av "multi" i alla dimensioner – multilevel, multigoal, multisectoral.
- Samverkan i olika former är nyckeln för att lyckas med styrningen i ett komplext politikområde. Särskilt den starkaste formen av samverkan är nödvändig (collaboration).
- Ett sätt att tänka kring utveckling av samverkan är begreppet samverkanskapacitet, det vill säga vad som skapar förutsättningarna för samverkan.